SODBA SODIŠČA (četrti senat)

z dne 8. julija 2010*

V združenih zadevah C-447/08 in C-448/08,

katerih predmet sta predloga za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES, ki ju je vložilo Svea hovrätt (Švedska) z odločbama z dne 8. oktobra 2008, ki sta na Sodišče prispeli 13. oktobra 2008, v kazenskih postopkih proti

Ottu Sjöbergu (C-447/08),

Andersu Gerdinu (C-448/08),

SODIŠČE (četrti senat),

v sestavi J.-C. Bonichot, predsednik senata, C. Toader, sodnica, K. Schiemann (poročevalec), P. Kūris in L. Bay Larsen, sodniki,

* Jezik postopka: švedščina.

generalni pravobranilec: Y. Bot,
sodni tajnik: C. Strömholm, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 14. januarja 2010,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za O. Sjöberga U. Isaksson, odvetnik,

– za A. Gerdina S. Widmark in J. Gyllenberg, odvetnika,

– za švedsko vlado A. Falk, zastopnica,

– za belgijsko vlado L. Van den Broeck, zastopnica, skupaj s P. Vlaemminck in A. Hubert, odvetnikoma,

– za grško vlado M. Tassopoulou in O. Patsopoulou, zastopnici,

– za špansko vlado F. Díez Moreno, zastopnik,

– za avstrijsko vlado E. Riedl, zastopnik,

– za poljsko vlado M. Dowgielewicz, zastopnik,

– za portugalsko vlado L. Inez Fernandes, P. Mateus Calado in A. Barros, zastopniki,

– za norveško vlado K. Moen in K. Moe Winther, zastopnika,

– za Evropsko komisijo E. Traversa, K. Simonsson in P. Dejmek, zastopniki,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 23. februarja 2010

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predloga za sprejetje predhodne odločbe se nanašata na razlago člena 49 ES.

2 Ta predloga sta bila vložena v okviru kazenskih postopkov proti O. Sjöbergu in A. Gerdinu, ki se jima očita, da sta kršila člen 54(2) zakona o loteriji in igrah na srečo (lotterilag, SFS 1994, št. 1000) v različici, ki se uporablja za spor o glavni stvari (v nadaljevanju: lotterilag).

Nacionalni pravni okvir

3 Lotterilag ureja vse kategorije iger na srečo, ki so na voljo javnosti na Švedskem.

4 Cilji švedske politike na področju iger so bili v pripravljalnih aktih pred sprejetjem lotterilag povzeti takole:

„Politika na področju iger si mora […] še naprej prizadevati za zdrav in varen trg iger, ki v nadziranih oblikah ustreza interesu družbenega varstva in zahtevam igralcev. Pridobljeni dobiček je treba shraniti in ga vedno nameniti za uresničevanje ciljev v splošnem ali javnem interesu, torej za dejavnosti združenj, konjeniške športe in državo. Podobno kot do zdaj je treba dajati prednost vprašanjem družbenega varstva in interesu, da se zagotovi raznovrstna ponudba iger, pri čemer je treba upoštevati nevarnost goljufij in nezakonitih iger."

5 Predložitveno sodišče meni, da je cilj švedske zakonodaje o igrah na srečo:

– boj proti kriminalu;

– boj proti škodljivim vplivom na družbenem in gospodarskem področju;

– varovanje interesov potrošnikov in

– zagotovitev porabe prihodkov iz loterije na področjih v splošnem ali javnem interesu.

Zahtevano dovoljenje za organizacijo iger na srečo

6 Člen 9 lotterilag določa, da je za organizacijo iger na srečo na Švedskem načeloma zahtevano dovoljenje.

7 Na podlagi člena 15 lotterilag je mogoče dovoljenje podeliti pravnim osebam švedskega prava, ki se ukvarjajo z nepridobitno dejavnostjo, v statutu katerih je določeno, da si prizadevajo za uresničitev cilja v javnem interesu na švedskem ozemlju, in ki opravljajo dejavnosti, namenjene predvsem temu cilju. Švedska vlada lahko na podlagi člena 45 lotterilag podeli posebna dovoljenja za organizacijo denarnih iger tudi v drugih primerih poleg tistih, navedenih v lotterilag.

8 V skladu s temeljnim načelom švedske zakonodaje o igrah na srečo, po katerem mora biti trg denarnih iger usmerjen izključno v javni in splošni interes, je švedski trg razdeljen med, na eni strani, nepridobitna združenja, ki delujejo na švedskem ozemlju in uresničujejo cilje v javnem interesu ter jim je bilo podeljeno dovoljenje na podlagi člena 15 lotterilag, ter, na drugi strani, dva gospodarska subjekta v lasti ali pod večinskim nadzorom države – in sicer javno igralniško družbo Svenska Spel AB in mešano družbo Trav och Galopp AB, ki je pod nadzorom države in organizacij za konjeniške športe – ki sta jima bili podeljeni posebni dovoljenji na podlagi člena 45 lotterilag.

9 Javni organ, to je Lotteriinspektion (inšpektorat za loterije in igre na srečo), na podlagi člena 48 lotterilag centralizirano nadzira upoštevanje določb tega zakona. Poleg tega je Lotteriinspektion na podlagi lotterilag pooblaščen za sprejetje potrebnih predpisov v zvezi z nadzorom in notranjo ureditvijo za različne igre. Ta organ nadzira tudi dejavnost družbe Svenska Spel AB in izvaja stalne inšpekcijske in kontrolne dejavnosti.

10 Na podlagi člena 52 lotterilag lahko Lotteriinspektion izda odredbe in prepovedi, ki so nujne za spoštovanje določb tega zakona, ter pravil in pogojev, sprejetih na podlagi tega zakona. Tako odredbo ali prepoved lahko spremlja tudi civilna globa.

Prepoved organiziranja iger na srečo brez dovoljenja

11 Na podlagi člena 14 poglavja 16 kazenskega zakonika (brottsbalk, v nadaljevanju: brottsbalk) je organizacija denarnih iger na Švedskem, če zanjo ni bilo izdano dovoljenje, opredeljena kot kaznivo dejanje prirejanja nezakonitih iger. Tako ravnanje je mogoče kaznovati z globo ali zaporno kaznijo do dveh let. Če kršitev šteje za resno, je zanjo kot za resno kaznivo dejanje prirejanja nezakonitih iger, ki je določeno v členu 14a poglavja 16 brottsbalk, mogoče naložiti zaporno kazen od šestih mesecev do štirih let.

12 Poleg tega je na podlagi člena 54(1) lotterilag mogoče kogar koli, ki namerno ali zaradi hude malomarnosti organizira nezakonite denarne igre ali nezakonito poseduje nekatere vrste igralnih avtomatov, kaznovati z globo ali zaporno kaznijo do šestih mesecev.

13 Določbe brottsbalk o kaznivem dejanju prirejanja nezakonitih iger se nanašajo na kazniva dejanja, ki so posebej opredeljena. Kazniva dejanja, ki so opredeljena kot lažja in zato ne spadajo v člen 14, spadajo v določbe člena 54(1) lotterilag. Na podlagi

člena 57(1) tega zakonika se zadnjenavedena določba ne uporablja, če je za kaznivo dejanje določena sankcija iz brottsbalk.

14 Ker se lotterilag uporablja le na švedskem ozemlju, se prepoved organiziranja loterije brez dovoljenja ne uporabi za igre na srečo, ki se izvajajo v tujini. Ta prepoved se ne nanaša niti na igre na srečo, ki se švedskim potrošnikom ponujajo po spletu iz druge države, niti jim ta zakon ne prepoveduje sodelovanja pri igrah na srečo, ki so organizirane v tujini. Poleg tega dovoljenje, podeljeno na podlagi navedenega zakona, daje imetniku pravico ponujanja storitev iger na srečo, ki je omejena na področje krajevne uporabe, kar pomeni na švedsko ozemlje.

Prepoved promoviranja nedovoljenih iger na srečo

15 S členom 38(1), točka 1, lotterilag je prepovedano, da bi se brez posebnega dovoljenja in s pridobitnim namenom poklicno ali kakor koli drugače spodbujalo sodelovanje pri denarnih igrah, ki se brez dovoljenja organizirajo na švedskem ozemlju, ali denarnih igrah, organiziranih zunaj Švedske.

16 Na podlagi odstavka 2 omenjenega člena 38 se izjema od prepovedi, navedena v odstavku 1 tega člena, lahko odobri glede iger, ki so organizirane v okviru mednarodnega sodelovanja s švedsko udeležbo prek tujega subjekta, ki je na podlagi predpisov, ki veljajo v državi njegovega sedeža, pooblaščen za organizacijo iger na srečo in za sodelovanje na mednarodni ravni.

17 Člen 54(2) lotterilag določa, da je mogoče vsakogar, ki v okviru poklicne dejavnosti ali kakor koli drugače nezakonito s pridobitnim namenom spodbuja k sodelovanju pri denarnih igrah, organiziranih v tujini, obsoditi na plačilo globe ali na zaporno kazen do šestih mesecev, če je spodbujanje namenjeno prav potrošnikom, ki prebivajo na Švedskem.

18 Na podlagi člena 4(1) poglavja 23 brottsbalk odgovornost za nekatera kazniva dejanja ni naložena le storilcem teh dejanj, ampak tudi tistemu, ki je s pomočjo ali podporo omogočil promoviranje. Poleg tega se na podlagi odstavka 2 navedenega člena kaznuje tudi tisti, ki ne šteje za sostorilca kaznivega dejanja, če je opogumil tretjega, naj stori kršitev, če je izzval kršitev ali če je kakor koli pomagal storilcu kršitve.

Spora o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

19 O. Sjöberg je bil v času dejanskega stanja v glavni stvari glavni in odgovorni urednik časopisa *Expressen.* Kot urednik je bil edini odgovoren, da je ta časopis v obdobju od novembra 2003 do avgusta 2004 objavljal oglase za igre na srečo, ki so jih družbe Expekt, Unibet, Ladbrokes in Centrebet organizirale v tujini.

20 A. Gerdin je bil v času dejanskega stanja v glavni stvari glavni in odgovorni urednik časopisa *Aftonbladet*. Kot urednik je bil edini odgovoren, da je ta časopis v obdobju od novembra 2003 do junija 2004 objavljal oglase za igre na srečo, ki so jih navedene družbe organizirale v tujini.

21 Družbe Expekt, Unibet, Ladbrokes in Centrebet so zasebni subjekti s pridobitnim namenom s sedežem v drugih državah članicah kot v Kraljevini Švedski, ki po spletu ponujajo igre na srečo, med drugim osebam, ki prebivajo v Kraljevini Švedski. Med temi igrami so tudi športne stave in poker.

22 Åklagaren (državno tožilstvo) je začelo kazenski pregon zoper O. Sjöberga in A. Gerdina na podlagi člena 54(2) lotterilag, ker naj bi nezakonito in s pridobitnim namenom spodbujala prebivalce Švedske k sodelovanju pri igrah na srečo, organiziranih v tujini.

23 Stockholms tingsrätt (okrožno sodišče v Stockholmu) je O. Sjöberga in A. Gerdina 21. junija in 6. septembra 2005 zaradi kršitve lotterilag obsodilo na 50.000 SEK.

24 O. Sjöberg in A. Gerdin sta se pritožila pred Svea hovrätt (pritožbeno sodišče v Stockholmu, Švedska), ki je najprej menilo, da pritožbeni postopek v teh zadevah ni dopusten.

25 Zainteresirani osebi sta se zoper odločbi Svea hovrätt pritožili pri Högsta domstolen (vrhovno sodišče), ki je 5. februarja 2008 izdalo sklep o dopustnosti pritožbe, vložene pri Svea hovrätt, in obe zadevi vrnilo v odločanje Svea hovrätt.

26 Högsta domstolen je v odločbi menilo, da ni gotovo, ali restriktivne določbe lotterilag pomenijo diskriminatorne sankcije za spodbujanje k sodelovanju pri igrah na srečo glede na to, ali so organizirane na Švedskem ali v drugi državi članici. Vsekakor pa se

postavljata tudi vprašanji, ali je mogoče omejevanje svobode opravljanja storitev iz členov 38 in 54 lotterilag dopustiti, ker spada med izjeme, izrecno določene s Pogodbo ES, in ali ga je mogoče utemeljiti z nujnimi razlogi v splošnem interesu.

27 V teh okoliščinah je Svea hovrätt prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje postavilo ta vprašanja, ki so enaka v obeh postopkih v glavni stvari:

„1. Ali je lahko diskriminacija na podlagi državljanstva na nacionalnem trgu iger na srečo in loterije v nekaterih okoliščinah dovoljena zaradi nujnih razlogov v splošnem interesu?

2. Če restriktivna politika na nacionalnem trgu iger na srečo in loterije sledi različnim ciljem in če se eden od njih nanaša na financiranje družbenih dejavnosti, ali je mogoče šteti, da to pomeni stransko ugodno posledico uvedene restriktivne politike? Če je odgovor nikalen, ali je to restriktivno politiko vendarle mogoče sprejeti, če cilja financiranja družbene dejavnosti ni mogoče šteti za njen glavni cilj?

3. Ali se država članica za utemeljitev restriktivne politike, ki jo izvaja na področju iger na srečo, lahko sklicuje na nujne razloge v splošnem interesu, če družbe pod državnim nadzorom tržijo igre na srečo in loterije, katerih del dobička pripade državi, in če je eden od ciljev tega trženja financiranje družbenih dejavnosti? Če je

odgovor nikalen, ali je vendarle mogoče to restriktivno politiko sprejeti, če financiranja družbenih dejavnosti ni mogoče šteti za glavni cilj opravljenega trženja?

4. Ali je popolna prepoved trženja iger na srečo in loterije, ki jih v drugi državi članici organizira igralniška družba, ki je ustanovljena v tej drugi državi članici in ki jo nadzorujejo organi te druge države članice, sorazmerna s ciljem nadzorovanja in preverjanja igralniških dejavnosti, če hkrati ne obstaja nobena omejitev trženja iger na srečo in loterij, ki jih organizirajo igralniške družbe, ustanovljene v državi članici, ki izvaja to restriktivno politiko? Kakšen je odgovor na to vprašanje, če je cilj te ureditve omejitev iger na srečo?

5. Ali ima gospodarski subjekt, ki je pridobil dovoljenje za opravljanje posamezne igralniške dejavnosti v državi članici in ki ga nadzorujejo organi te države članice, pravico svojo igralniško ponudbo tržiti v drugih državah članicah, na primer z oglaševanjem v časopisih, ne da bi predhodno zaprosil za dovoljenje pristojnih organov teh držav članic? Če je odgovor pritrdilen, ali to pomeni, da ureditev države članice, ki določa kazenske sankcije za primer spodbujanja k sodelovanju pri loterijah, organiziranih v tujini, ovira svobodo ustanavljanja in svobodo opravljanja storitev, ki je nikoli ni mogoče utemeljiti z nujnimi razlogi v splošnem interesu? Ali dejstvo, da se država članica, v kateri je gospodarski subjekt ustanovljen, sklicuje na iste nujne razloge v splošnem interesu kot država članica, v kateri želi gospodarski subjekt tržiti svoje igralniške dejavnosti, vpliva na odgovor na prvo vprašanje?“

28 Zadevi C-447/05 in C-448/05 sta bili s sklepom predsednika Sodišča z dne 7. novembra 2008 združeni za pisni in ustni postopek ter izdajo sodbe.

Vprašanja za predhodno odločanje

Vprašanja od drugega do petega

29 Najprej je treba ugotoviti, da člen 38(1) lotterilag, na podlagi katerega sta bila začeta kazenska pregona v postopkih v glavni stvari, prepoveduje, da bi se brez posebnega dovoljenja s pridobitnim namenom poklicno ali kakor koli drugače spodbujalo k sodelovanju pri igrah na srečo, ki se brez dovoljenja organizirajo na švedskem ozemlju ali zunaj Švedske.

30 Vendar ni sporno, da se kazenska pregona v postopkih v glavni stvari nanašata le na osebi, ki sta omogočili promoviranje iger na srečo, ki jih v drugih državah članicah kot v Kraljevini Švedski s pridobitnim namenom organizirajo zasebni gospodarski subjekti. V teh okoliščinah se mora Sodišče izreči o vprašanjih predložitvenega sodišča le glede tega položaja.

31 Zato je treba ugotoviti, da predložitveno sodišče z vprašanji od drugega do petega, na katera je treba odgovoriti skupaj pred preučitvijo prvega vprašanja, v bistvu sprašuje, ali je treba člen 49 ES razlagati tako, da nasprotuje predpisom države članice, kakršni so obravnavani v postopkih v glavni stvari, ki prepovedujejo oglaševanje iger na srečo, ki jih v drugih državah članicah s pridobitnim namenom organizirajo zasebni gospodarski subjekti.

32 Za uvod je treba opozoriti, da člen 49 ES zahteva odpravo vsakršne omejitve opravljanja storitev, čeprav se ta omejitev uporablja brez razlikovanja za nacionalne ponudnike in ponudnike iz drugih držav članic, če je omejitev taka, da prepove ali drugače ovira dejavnosti ponudnika s sedežem v drugi državi članici, kjer ta opravlja podobne storitve. Poleg tega svoboda opravljanja storitev velja tako za izvajalca kot za prejemnika storitev (sodba z dne 8. septembra 2009 v zadevi Liga Portuguesa de Futebol Profissional in Bwin International, C-42/07, ZOdl., str. I-7633, točka 51 in navedena sodna praksa).

33 V zvezi s tem ni sporno, da člen 38(1), točka 1, lotterilag – katerega namen je na Švedskem prepovedati promoviranje tako iger na srečo, organiziranih zakonito v drugih državah članicah, kot tudi tistih, organiziranih brez dovoljenja na Švedskem – omejuje sodelovanje švedskih potrošnikov pri teh igrah. Cilj te določbe je, da ti potrošniki sodelujejo pri igrah na srečo le v okviru sistema, ki je dovoljen na nacionalni ravni, s čimer naj bi se zagotovila zlasti izključitev zasebnih pridobitnih interesov v tem sektorju.

34 Navedena določba zato pomeni omejitev svobode švedskih prebivalcev, da bi na spletu lahko uporabili storitve, ki se ponujajo v drugih državah članicah. Ta določba poleg tega glede izvajalcev iger na srečo s sedežem v drugih državah članicah kot v Kraljevini Švedski določa omejitev svobodnega opravljanja njihovih storitev v Kraljevini Švedski.

35 Zato je treba preučiti, v kolikšnem obsegu bi lahko bila omejitev iz postopkov v glavni stvari dopuščena kot izjema, izrecno določena s Pogodbo ES oziroma v skladu s sodno prakso Sodišča utemeljena z nujnimi razlogi v splošnem interesu.

36 Člen 46(1) ES, ki se na podlagi člena 55 ES uporablja na tem področju, dopušča omejitve, upravičene z javnim redom, javno varnostjo ali javnim zdravjem. S sodno prakso je bilo poleg tega opredeljenih nekaj nujnih razlogov v splošnem interesu, kot so cilji varstva potrošnikov, preprečevanja goljufije in spodbujanja državljanov k čezmerni porabi pri igranju ter preprečevanja vznemirjanja družbenega reda na splošno (glej sodbo z dne 6. marca 2007 v združenih zadevah Placanica in drugi, C-338/04, C-359/04 in C-360/04, ZOdl., str. I-1891, točka 46, in zgoraj navedeno sodbo Liga Portuguesa de Futebol Profissional in Bwin International, točka 56).

37 V teh okoliščinah je treba ugotoviti, da na področju predpisov o igrah na srečo obstajajo precejšnje moralne, verske in kulturne razlike med državami članicami. Ker to področje ni usklajeno na ravni Skupnosti, mora pri teh vprašanjih vsaka država članica na podlagi lastne lestvice vrednot presojati zahteve za varstvo zadevnih interesov (zgoraj navedena sodba Liga Portuguesa de Futebol Profissional in Bwin International, točka 57).

38 Zgolj dejstvo, da je država članica izbrala drugačen sistem varstva, kot ga je sprejela druga država članica, ne more vplivati na presojo potrebe po predpisih, sprejetih na tem področju, in njihove sorazmernosti. Te je treba presojati samo glede na cilje, ki si jih prizadevajo doseči pristojni organi zadevne države članice, in glede na raven varstva, ki ga nameravajo zagotoviti (zgoraj navedena sodba Liga Portuguesa de Futebol Profissional in Bwin International, točka 58).

39 Države članice zato prosto določajo cilje svoje politike na področju iger na srečo, in če je potrebno, natančno določijo želeno raven varstva. Vendar morajo omejitve, ki jih določijo, izpolnjevati pogoje, ki so razvidni iz sodne prakse Sodišča v zvezi z njihovo

sorazmernostjo (zgoraj navedena sodba Liga Portuguesa de Futebol Profissional in Bwin International, točka 59).

40 V postopkih v glavni stvari je zato treba zlasti preučiti, ali omejitev oglaševanja, ki jo lotterilag določa za igre na srečo, ki jih v drugih državah članicah kot v Kraljevini Švedski s pridobitnim namenom organizirajo zasebni gospodarski subjekti, zagotavlja uresničevanje enega ali več legitimnih ciljev, na katere se sklicuje zadevna država članica, in ali ne presega tega, kar je nujno za dosego tega cilja. Poleg tega je nacionalna zakonodaja primerna za zagotavljanje navedenih ciljev le, če resnično zagotavlja, da se ta cilj doseže dosledno in sistematično. V vsakem primeru se morajo omejitve uporabiti nediskriminatorno (zgoraj navedena sodba Liga Portuguesa de Futebol Profissional in Bwin International, točki 60 in 61).

41 V zvezi s tem po mnenju predložitvenega sodišča ni sporno, da je izključitev zasebnih pridobitnih interesov v sektorju iger na srečo temeljno načelo švedske zakonodaje na tem področju. Te dejavnosti so na Švedskem pridržane organom, ki sledijo ciljem, ki so javno koristni oziroma so v splošnem interesu, dovoljenja za izvajanje iger na srečo pa so dodeljena izključno javnim ali dobrodelnim subjektom.

42 V tem okviru je treba poudariti, da je bil cilj uveljavitve stroge omejitve pridobitne narave izvajanja iger na srečo priznan s sodno prakso s tem, da je Sodišče priznalo združljivost nacionalnih predpisov – katerih namen je preprečiti, da bi se loterije izvajale izključno poslovno in bi jih vodili zasebni organizatorji, ki bi lahko sami razpolagali z dobički iz te dejavnosti – s pravom Unije (glej v tem smislu sodbo z dne 24. marca 1994 v zadevi Schindler, C-275/92, Recueil, str. I-1039, točke od 57 do 59).

43 S kulturnimi, moralnimi ali religioznimi pomisleki se namreč lahko utemeljijo omejitve svobodnega opravljanja storitev organizatorjev iger na srečo, zlasti če bi se štelo za nedopustno, da se zasebni dobički pridobijo z izkoriščanjem socialnih težav oziroma šibkosti igralcev in njihove nesreče. V skladu z lestvico vrednot vsake od držav članic in glede na diskrecijsko pravico, ki jo imajo, lahko država članica torej omeji izvajanje iger na srečo tako, da ga zaupa javnim ali dobrodelnim subjektom.

44 V obravnavanih postopkih v glavni stvari sta gospodarska subjekta, ki sta objavljala oglase, zaradi katerih je bil zoper njiju uveden kazenski pregon, zasebni pridobitni podjetji, ki – kot je med drugim na obravnavi potrdila švedska vlada – nikakor nista mogli imeti dovoljenja za izvajanje iger na srečo.

45 Prepoved promoviranja storitev takih gospodarskih subjektov pri potrošnikih, ki prebivajo na Švedskem, torej ustreza cilju izključitve zasebnih pridobitnih interesov v sektorju iger na srečo in lahko zato šteje za nujno za dosego tega cilja.

46 Zato je treba na vprašanja od drugega do petega odgovoriti, da je treba člen 49 ES razlagati tako, da ne nasprotuje predpisom države članice, kakršni so obravnavani v postopku v glavni stvari, ki prepovedujejo oglaševanje – namenjeno državljanom te države – iger na srečo, ki jih zasebni gospodarski subjekti s pridobitnim namenom organizirajo v drugih državah članicah.

Prvo vprašanje

47 Prvo vprašanje se nanaša na to, ali člen 54(2) lotterilag določa kazenske sankcije le zoper promoviranje iger na srečo, organiziranih v drugi državi članici, in se ne uporablja za promoviranje iger na srečo, ki se brez dovoljenja organizirajo na Švedskem, saj je bila zadnjenavedena kršitev sankcionirana na podlagi lotterilag zgolj s civilno globo na podlagi člena 52 tega zakona. Predložitveno sodišče sprašuje, ali to razlikovanje glede sankcij, ki jih določa navedeni zakon, pomeni diskriminacijo, ki ni združljiva s členom 49 ES.

48 Prvo vprašanje je zato treba razumeti, kot da v bistvu sprašuje, ali je treba člen 49 ES razlagati tako, da nasprotuje predpisom države članice, ki določajo, da za igre na srečo velja sistem izključnih pravic in da se za promoviranje teh iger, organiziranih v drugi državi članici, naloži strožja sankcija kot za promoviranje teh iger, ki se brez dovoljenja organizirajo na nacionalnem ozemlju.

49 Čeprav kazenska zakonodaja načeloma spada v pristojnost držav članic, pa v skladu z ustaljeno sodno prakso pravo Unije določa omejitve te pristojnosti, tako da taka zakonodaja ne more omejiti temeljnih svoboščin, zagotovljenih s pravom Unije (zgoraj navedena sodba Placanica in drugi, točka 68).

50 Iz ustaljene sodne prakse Sodišča je poleg tega razvidno, da je treba omejitve, ki jih za dosego ciljev v splošnem interesu določijo države članice, uporabiti nediskriminatorno (zgoraj navedeni sodbi Placanica in drugi, točka 49, in Liga Portuguesa de Futebol Profissional in Bwin International, točka 60).

51 V zvezi s tem se švedska vlada na eni strani ter O. Sjöberg in A. Gerdin na drugi strani ne strinjajo o tem, ali švedska zakonodaja, zlasti člen 4 poglavja 23 brottsbalk, za promoviranje iger na srečo, organiziranih brez dovoljenja na Švedskem, določa sankcije, ki so enakovredne sankcijam, ki se na podlagi člena 54(2) lotterilag uporabijo za promoviranje iger na srečo, organiziranih v drugi državi članici.

52 Po mnenju švedske vlade je promoviranje iger na srečo, organiziranih brez dovoljenja na Švedskem, kaznivo na podlagi člena 4 poglavja 23 brottsbalk, če gre za sostorilstvo pri kaznivem dejanju prirejanja nezakonitih iger iz člena 14 poglavja 16 tega zakonika ali pri kaznivem dejanju organiziranja nedovoljenih iger na srečo ali posesti nekaterih vrst igralnih avtomatov, določeno v členu 54(1) lotterilag.

53 O. Sjöberg in A. Gerdin pa izpodbijata uporabljivost člena 4 poglavja 23 brottsbalk za promoviranje iger na srečo, ki se brez dovoljenja organizirajo na Švedskem. Po njunem mnenju ne obstaja nobena določba za sankcioniranje takega promoviranja, ne glede na to, ali so igre na srečo dovoljene ali ne. A. Gerdin navaja, da se navedeni člen uporabi le za pomoč pri organizaciji prepovedanih iger na srečo, ne pa za njihovo promoviranje.

54 V tem okviru je treba opozoriti, da sistem sodelovanja, določen s členom 267 PDEU, temelji na jasni ločitvi nalog med nacionalnimi sodišči in Sodiščem. V okviru postopka, ki je bil uveden na podlagi navedenega člena, morajo nacionalne določbe razlagati sodišča držav članic, in ne Sodišče (glej v tem smislu zgoraj navedeni sodbi Placanica in drugi, točka 36, in Liga Portuguesa de Futebol Profissional in Bwin International, točka 37).

55 Zato mora predložitveno sodišče preučiti, ali se zadevni kršitvi, čeprav spadata v različna sistema, vendarle obravnavata enakovredno na podlagi uporabljive nacionalne zakonodaje. To sodišče mora zlasti preveriti, ali pristojni organi ti kršitvi dejansko preganjajo enako skrbno in ali pristojna sodišča zadevni kršitvi obravnavajo enakovredno.

56 Kot je generalni pravobranilec poudaril v točkah od 81 do 85 sklepnih predlogov, če se zadevni kršitvi obravnavata enakovredno, nacionalnega sistema ni mogoče šteti za diskriminatornega, čeprav so določbe, na katerih temelji pregon in s katerimi so predvidene upoštevne kazni, opredeljene v različnih besedilih. Nasprotno pa velja, da če so osebam, ki omogočajo promoviranje iger na srečo, organiziranih brez dovoljenja na Švedskem, naložene manj stroge kazni kot osebam, ki oglašujejo igre na srečo, organizirane v drugih državah članicah, je treba ugotoviti, da je navedeni sistem diskriminatoren in da so določbe člena 54(2) lotterilag v nasprotju s členom 49 ES in jih zato ni mogoče uporabiti proti osebam, ki so kazensko preganjane v okviru postopkov v glavni stvari.

57 Zato je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 49 ES razlagati tako, da nasprotuje predpisom države članice, ki določajo, da za igre na srečo velja sistem izključnih pravic in da se za promoviranje teh iger, organiziranih v drugi državi članici, naloži strožja sankcija kot za promoviranje tistih, ki se brez dovoljenja organizirajo na nacionalnem ozemlju. Predložitveno sodišče mora preučiti, ali gre za tak primer pri nacionalnih predpisih, obravnavanih v postopku v glavni stvari.

Stroški

58 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (četrti senat) razsodilo:

1. **Člen 49 ES je treba razlagati tako, da ne nasprotuje predpisom države članice, kakršni so obravnavani v postopkih v glavni stvari, ki prepovedujejo oglaševanje – namenjeno prebivalcem te države – iger na srečo, ki jih zasebni gospodarski subjekti s pridobitnim namenom organizirajo v drugih državah članicah.**

2. **Člen 49 ES je treba razlagati tako, da nasprotuje predpisom države članice, ki določajo, da za igre na srečo velja sistem izključnih pravic in da se za promoviranje teh iger, organiziranih v drugi državi članici, naloži strožja sankcija kot za promoviranje tistih, ki se brez dovoljenja organizirajo na nacionalnem ozemlju. Predložitveno sodišče mora preučiti, ali gre za tak primer pri nacionalnih predpisih, obravnavanih v postopkih v glavni stvari.**

Podpisi